

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 2 (102) лютий 2022 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Бондар О.Б. – канд. с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяева В.А. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Горобей М.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – канд. хім. наук

Військові науки

Можаровський В.М. – д-р військ. наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
НБУ ім. В.І. Вернадського, Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 18987-7777Р,
видане Державною реєстраційною службою України 05.06.2012 року.

Обкладинка журналу присвячена пам'яті великого просвітителя, вільнодумця, неабиякого вченого і взагалі людини, яка випередила свій час, – Василя Назаровича Каразіна. Головною заслугою Василя Назаровича, безумовно, є відкриття першого у східній Україні університету – Харківського національного університету. Каразін також став ініціатором створення одного з перших у Європі міністерств народної освіти, автором ліберальних проєктів реформування державного устрою і народного господарства. Василь Каразін зробив численні відкриття в галузі органічної і неорганічної хімії, першим запропонував створення мережі метеорологічних станцій по всій державі.

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Дмитрюк О.М.**
Критичне мислення як інструмент
формування професійної компетентності
студентів спеціальності
«Нафтогазова інженерія та технології».....1

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Грищенко Н.О., Дрегваль І.В.**
Аналіз впливу абіотичних чинників
середовища на життєдіяльність
Dreissena Polymorpha у басейні
Запорізького водосховища річки Дніпро.....7
- Панкова О.В., Мельничук О.А., Кубінська Л.А.**
Насіннева продуктивність та якість насіння
видів роду *Astragalus* L.
в умовах Кременецького ботанічного саду.....12

**ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТ**

- Rogalsky Volodymyr**
Martial arts as a philosophical category
and educational system.....17

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Кононова Я.В.**
Концепт травми у компаративістській
перспективі (частина 1).....21

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

- Гулько А.В., Задорожний В.П.**
Особливості розбудови та підвищення
ефективності системи демократичного
цивільного контролю над сектором
національної безпеки і оборони в Україні.....29

ВІЙСЬКОВІ НАУКИ

- Муленко О.О., Турчін В.М.,
Бондаренко С.В., Павленко А.М.**
Деякі аспекти розбудови національного
спротиву України.....34
- Окіпняк Д.А., Окіпняк А.С., Баранов А.М.,
Баранов Ю.М., Шеремета О.Р., Корольов О.О.**
Система управління інженерним забезпеченням
за стандартами НАТО.....41

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

- Bartsihovska Liudmyla, Sheremeta Oksana**
The influence of the Ukrainian political elite on
social and political life of Galicia
in the late XIX – early XX centuries..... 45
- Сидоренко Д.А.**
Місце та роль Державної казначейської
служби України в системі управління
державним боргом.....49

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

- Косторна О.А., Зуєва О.М.**
Проблеми планування та здійснення судових
експертних товарознавчих досліджень.....55
- Самойлова О.Ф., Печерська І.О.**
Експертна профілактика як одна з форм
судово-експертної діяльності і роль
судового експерта в цій сфері..... 58

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

- Аверкина М.Ф., Коваленко А.М.**
Дослідження теоретичних аспектів
концепції стійкого розвитку..... 63
- Дорошкевич Д.В., Литвиненко І.С., Лапань А.О.**
Формування цифрової маркетингової стратегії
для підприємства в галузі експортного
консалтингу в умовах діджитал економіки.....69
- Резнік Н.П., Іванець І.О.**
Використання RFID-технології в області логістики
та управління ланцюгами постачань. Переваги
та недоліки використання технології.....76

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

- Поплінська І.Б.**
Юзефград-Балта та історія її князів.....82

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Пруднікова А.П., Пруднікова О.І.**
Онлайн навчання в закладах мистецької освіти. 86

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Найчук В.В., Стахів Б.О.**
Теоретичні проблеми визначення
поняття «Я-концепції».....90

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Іванова А.О., Гайданка Д.В.**
Відтворення опису їжі як елементу художнього
простору (на матеріалі українськомовного
перекладу роману Г.Д. Робертса «Шантарам»).95
- Пархоменко Р.С.**
Основні тенденції наукового осмислення
поняття «мотив»: функціональний аспект.....99
- Тхоровська С.В.**
Метод дискурс-аналізу: поняття та застосування
(на прикладі ідеологічного дискурсу) 104

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Борейчук І.О., Масляник У.В.**
Психосоматичні особливості студентів
при різних рівнях тривожності..... 108
- Булах А.М., Стрілецька Н.М.**
Теоретичні аспекти використання LEGO
технології в освітньому процесі
початкової Нової української школи.....112
- Лях Т.О.**
Моделювання ситуацій професійного спілкування
на заняттях української мови для іноземних
студентів медичних спеціальностей..... 116

CONTENTS

ENGINEERING SCIENCES

Dmitryuk Olena

Critical thinking as a tool for forming professional competence of students specialty «Oil and gas engineering and technologies».....1

BIOLOGICAL SCIENCES

Hryshchenko Nazar, Dregval Igor

Analysis of the influence of abiotic environmental factors on the activity of *Dreissena Polymorpha* in the basin of the Zaporizhzhia reservoir of the Dnieper River.....7

Pankova Olha, Melnychuk Olena,**Kubinska Lyudmyla**

Seed production and quality of seeds of the genus *Astragalus* L. in the conditions of Kremenets Botanical Garden.....12

PHYSICAL EDUCATION
AND SPORT**Rogalsky Volodymyr**

Martial arts as a philosophical category and educational system.....17

SOCIOLOGICAL SCIENCES

Kononova Yana

Concept of trauma in comparative perspective (part 1).....21

NATIONAL SECURITY

Gunko Leonid, Zadorozhnyi Volodymyr

Peculiarities of developing and improving the efficiency of the system of democratic civil control over the national security and security sector....29

MILITARY SCIENCES

Mulenko Alexey, Turchin Vladimir,**Bondarenko Sergey, Pavlenko Anatoliy**

Some aspects of building the national resistance of Ukraine.....34

Okipnyak Dmytro, Okipnyak Anatoliy,**Baranov Andrii, Baranov Yurii,****Sheremeta Oleh, Korolov Oleksandr**

Command and control system of engineer support according to NATO standarts.....41

STATE ADMINISTRATION

Bartshovska Lyudmyla, Sheremeta Oksana

The influence of the Ukrainian political elite on social and political life of Galicia in the late XIX – early XX centuries..... 45

Sydorenko Dmytro

The role of the State Treasury Service of Ukraine in the system of the public debt management..... 49

LAW SCIENCES

Kostorna Oksana, Zuieva Olena

Problems of planning and implementation of forensic expert commodity research.....55

Samoilova Olha, Pecherska Irina

Expert prevention as a form of forensic activity and the role of the forensic expert in this field....58

ECONOMIC SCIENCES

Averkyna Maryna, Kovalenko Anna

Research of theoretical aspects of the concept of sustainable development.....63

Doroshkevych Dariia, Lytvynenko Inna, Lapan Alieks

Formation of digital marketing strategy for enterprises in the field of export consulting in digital economy.....69

Reznik Nadiia, Ivanets Ivan

Use of RFID technology in the field of logistics and supply chain management. Advantages and disadvantages of RFID technology.....76

HISTORICAL SCIENCES

Poplinska Iryna

Józefgrad-Balta and the history of its princes....82

HISTORY OF ART

Prudnikova Liudmula, Prudnikova Olena

Online learning in art education institutions....86

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Naichuk Victoria, Stakhiv Bozhena

Theoretical problems of defining the «I-concept»...90

PHILOLOGICAL SCIENCES

Ivanova Andriana, Haydanka Diana

Rendering food descriptions as an element of artistic space (based upon the Ukrainian translation of G.D. Robert's novel «Shantaram»)....95

Parkhomenko Ruzana

Main trends of scientific understanding of the concept of "motif": functional aspect.....99

Tkhorovska Svitlana

Discourse analysis method: the notion and application (based on ideological discourse).....104

PEDAGOGICAL SCIENCES

Boreychuk Iryna, Maslianyk Uliana

Psychosomatic features of students with different anxiety levels.....108

Bulakh Lyubov, Striletska Nataliia

Theoretical aspects of integrating LEGO technology into the educational space of the New Ukrainian School.....112

Liakh Tetyana

Modeling of situations of professional communication at Ukrainian language lessons for foreign medical students..... 116

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-2-102-24>

УДК 378.147

Лях Т.О.

Ужгородський національний університет

МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. У статті досліджено застосування комунікативного методу у процесі навчання української мови як іноземної, моделювання ситуацій професійного спілкування для іноземних студентів-медиків, представлено завдання, що сприяють вивченню фахового мовлення у зв'язку з навиками спілкування. Функціонування ситуацій ділового спілкування у професійно-орієнтованому підході до навчання українських іноземних студентів медичних спеціальностей досліджено мало, що зумовлює актуальність даної теми. Виявлено, що в сучасних підручниках недостатньо вправ для розвитку професійного спілкування. Актуальність окреслених проблем визначає мету пропонованого дослідження: вивчити та впровадити ситуації професійного спілкування на заняттях української мови для іноземних студентів медичних спеціальностей, розробити відповідні вправи та завдання. Наведено зразки завдань і вправ, спрямованих на розвиток комунікативної компетенції іноземних студентів-медиків у професійному спілкуванні.

Ключові слова: ситуація професійного спілкування, комунікативна компетентність, фахове мовлення, діалог, українська мова, іноземні студенти.

Liakh Tetyana

Uzhhorod National University

MODELING OF SITUATIONS OF PROFESSIONAL COMMUNICATION AT UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS FOR FOREIGN MEDICAL STUDENTS

Summary. The study of the Ukrainian language by foreign students in higher educational institutions of non-philological profile is an important component of the state educational program of Ukraine for the training of specialists for foreign countries. The teaching of Ukrainian as a foreign language is relevant to the development and implementation of educational programs, the latest methods of teaching this discipline, among which the most effective is the communicative method. Communicative skills help foreign students to adapt to society and acquire professional speech skills. The article explores the use of the communicative method in the process of learning the Ukrainian language by foreign medical students, and the modeling of situations of professional communication. The functioning of the communicative method and usage of the communicative situations in a professionally-oriented approach to teaching Ukrainian for foreign students of medical specialties has been little studied, and that determines the relevance of this topic. It has been found the meaning of scientific thoughts concerning the role of professional approach to teaching Ukrainian as the foreign language. Moreover, modern textbooks do not provide enough exercises to develop professional communication. The purpose of the study is to investigate the application of the modeling of situations of professional communication, and to develop appropriate exercises and tasks. It has been concluded that in the process of learning foreign language communication it is important to present and master grammatical material by students. For the development of communication skills it is effective to use interactive teaching methods, modeling situations of professional communication at Ukrainian language classes. Samples of tasks and exercises aimed at the development of professional communicative competence of foreign students are presented.

Keywords: situation of professional communication, communicative competence, professional speech, dialogue, Ukrainian language, foreign students.

Постановка проблеми. Вивчення української мови студентами-іноземцями у вищих навчальних закладах нефілологічного профілю є важливою складовою державної освітньої програми України щодо підготовки спеціалістів для зарубіжних країн. Викладання української мови як іноземної в основному реалізується за такими напрямками: комунікативним (мета – комунікативна компетенція), загальнонауковим (мета – загальнонаукова/ професійна компетенція), адаптаційним (мета – акультурація до реалій і завдань життєдіяльності в іншому середовищі) [11, с. 13–14]. На сучасному етапі навчання української мови як іноземної актуальною є розробка та впровадження освітніх програм, новітніх методів викладання даної дисципліни, серед яких провідну роль відіграє комунікативний метод. Завдяки комунікативним умінням студенти-іноземці швидше адаптовуються в соціумі та набувають навичок професійного мовлення. Для розвитку навиків комунікації

ефективним є застосування інтерактивних методів навчання, моделювання ситуацій професійного спілкування на заняттях української мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідники відводять першорядну роль у навчанні мови саме комунікативному методу і виділяють у ньому ряд загально-дидактичних і методичних принципів: а) принцип мовленнєво-мисленнєвої активності (мовленнєвий матеріал (фраза, текст) активно використовується носіями мови у процесі спілкування); б) принцип індивідуалізації (створення мотивації при оволодінні мовою); в) принцип функціональності (визначаються функції говоріння, читання, аудіювання і письма як засобу спілкування); г) принцип ситуативності (визнання ситуації як базової одиниці організації процесу навчання іншомовного спілкування); д) принцип новизни (підтримка інтересу до оволодіння іноземною мовою, формування мовленнєвих навичок тощо) [9, с. 17–18].

Важливим у професійному підході до вивчення мови є принцип «ситуативної» організації процесу навчання. При професійно-орієнтованому підході такі мовні ситуації відповідають певним фаховим умовам. У таких ситуаціях студент, на думку О. Канюк, має можливість «вільно застосовувати набуті знання з іноземної мови, використовуючи граматичні та лексичні навички для виконання певних професійних завдань» [4, с. 236]. О. Вдовина акцентує на ще одній функції методів і завдань навчання української мови – мотивуючій. На думку дослідниці, «навчальна діяльність іноземних студентів повинна організовуватися так, щоб вони виконували дії, які є мотивованими для вирішення комунікативних завдань» [2, с. 49].

У інтерактивній методиці важливу роль відіграє метод «ділової гри», що забезпечує формування мовленнєвої комунікативної компетентності іноземних студентів через відтворення на занятті професійної діяльності, імітацію реальних комунікативних ситуацій, зокрема діалогів «лікар – пацієнт». За слушним спостереженням С. Лавінди, метод «ділової гри» «допомагає розкрити потенціал майбутнього фахівця, активізувати процес навчання та самовдосконалення, актуалізувати опорні знання, стимулювати бажання мислити та аналізувати» [6, с. 81].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу вітчизняних науковців до принципів «ситуативної» організації процесу навчання української мови, на сучасних етапах розвитку методики викладання української мови розробка викладачем ситуацій ділового спілкування (особливо діалогів на професійну тему) вимагає більш глибокого вивчення, а з метою покращення професійної комунікативної компетентності іноземних студентів медичних спеціальностей виникає необхідність у вдосконаленні традиційних та розробці новітніх методів і типів завдань з української мови як іноземної. Професійно-орієнтований підхід до навчання української мови є пріоритетним для іноземних студентів-медиків у зв'язку з тим, що клінічні заняття із фахових дисциплін, медичну практику, інтернатуру студенти проходять на базі українських лікарень, і для спілкування українською мовою їм необхідні навички комунікації у професійних ситуаціях.

Мета статті. Актуальність окреслених проблем визначає мету пропонованого дослідження: вивчити, розробити та впровадити ситуації професійного спілкування на заняттях української мови для іноземних студентів медичних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Важливим у професійному підході до вивчення мови є принцип «ситуативної» організації процесу навчання. Однак для навчання української мови іноземних студентів медичного факультету недостатньо методичних розробок, завдань, текстів для читання професійного спрямування, які б відповідали практичним потребам студентів. Тому важливим завданням для викладача української мови як іноземної є застосування на заняттях таких вправ і завдань, які б розвивали у студентів уміння сприймати інформацію та застосовувати її у професійному мовленні.

Л. Паламар слушно відзначає важливість комунікативно-діяльнісного підходу до навчання укра-

їнської мови як іноземної та наголошує, що «основне завдання викладача – підготувати студента, який володіє вміннями комунікативно доцільно вживати мовні засоби у різних сферах і видах мовленнєвої діяльності не лише під час навчання в аудиторії, а й в позааудиторний час» [8, с. 43].

На думку Л. Боднарюк, у процесі навчання української мови викладач має сформувати у студентів-іноземців «артикуляційні (правильна вимова звуків, інтонація, ритміка); мовні (знання базових лексичних одиниць, оволодіння певними правилами їхньої трансформації в граматично правильне осмислене висловлювання); комунікативні (знання вербальних і невербальних засобів та способів висловлення думок, почуттів у різних сферах спілкування відповідно до ситуацій і тем спілкування, уміння використовувати мовні засоби на практиці, вести діалог)» компетентності [1, с. 219–220].

Для розвитку у студентів професійних комунікативних навичок ефективним є використання принципів інтерактивного навчання, зокрема «принципу діалогічної взаємодії, принципу кооперації й співробітництва, принципу активної ролі (ігрової) і тренінгової організації навчання» [3, с. 37]. Отож важливу роль у фаховій комунікації відіграють моделювання ситуацій професійного спілкування, діалоги.

Зазначені компетентності, котрих має досягти студент у процесі вивчення української мови, та відповідні принципи навчання були враховані нами при укладанні та розробці завдань навчально-методичного посібника для іноземних студентів медичних спеціальностей [7]. З цією метою було використано як традиційні методи навчання, так і новітні, спрямовані на розвиток у студентів-іноземців умінь і навичок професійної мовленнєвої компетентності. Для цього було розроблено чимало завдань, що моделюють ситуації ділового спілкування студентів-медиків. Кожна із 12 тем у посібнику розроблена таким чином, щоб студент спочатку засвоїв нову фахову лексику і комунікативні моделі, а потім застосовував їх у змодельованих викладачем мовленнєвих ситуаціях. З цією метою підібрано тексти професійної тематики, розроблено спеціальні вправи комунікативно-ситуаційного характеру, моделі мовленнєвих ситуацій на різних етапах комунікативної взаємодії лікаря з пацієнтом.

М. Тишковець слушно зазначає, що «перший крок до освоєння мови за допомогою комунікативного методу – запам'ятовування слів, виразів» [10, с. 42]. Тому кожна тема у пропонованому посібнику починається із засвоєння фахового словникового мінімуму. Для ілюстрації наведемо завдання на засвоєння лексики з теми «В отоларинголога» [7, с. 24]. У наведеній таблиці, крім англійського перекладу, подано і слова латиною, що також є елементом інтердисциплінарного підходу до вивчення української мови.

Для роботи студентів із словником фахової термінології пропонується завдання такого типу:

Прочитайте та запам'ятайте слова, поясніть їх значення, використовуючи словник медичних термінів / Read, explain the words using the vocabulary.

Ларингіт, тонзиліт, фарингіт, абсцес, анемія [7, с. 30].

Прочитайте та запам'ятайте слова і словосполучення / Read and learn the following words, remember their Ukrainian equivalents.

<i>Ukrainian</i>	<i>English</i>	<i>Latin/Greek</i>
гортань	larynx	larynx
глотка	pharynx	pharynx
дихання	respiration, breathing	respiratio / pnoë
трахея	trachea	trachea
вентиляція	ventilation	ventilatio
носова порожнина	nasal cavity	cavum nasi
частка	lobe	lobus
вірус	virus	virus
грип	influenza (flu, grippe)	influenza
алергічна реакція	allergic reaction	reactio allergica
запах	smell	odor
кашель	cough	tussis
напад	attack	attacus
спазм	spasm	spasmus

Запам'ятовуванню лексики розмовних тем сприяє робота студентів із фаховим текстом. Завдання такого типу також можна використовувати і для самостійної роботи студентів, для дистанційного навчання тощо. Робота зі словником покращує пам'ять і мовленнєві навички. Для прикладу пропонуємо таке завдання:

Прочитайте інформацію про захворювання респіраторної системи, перекладіть, використовуючи словник / Read the information about the diseases of respiratory system, translate it using the vocabulary.

Нежить, (ка́тар або рині́т) – запалення слизової оболонки носа, що супроводжується закладеністю носа і/або надмірним виділенням носового слизу. Нежить, у першу чергу, спричинюють різні бактерії та віруси, з яких найчастішою є риновірусна інфекція. Досить частою причиною появи нежитю є алергічні захворювання. Крім того, нежить може виникати внаслідок вдихання певних хімічних речовин. Розвитку нежитю сприяє переохолодження, сильна запиленість і загазованість повітря. Нежить – ознака застудних захворювань (наприклад, грипу, парагрипу тощо) [7, с. 27–28].

З метою розвитку комунікативних навичок в іноземних студентів-медиків варто впроваджувати завдання і вправи для засвоєння/повторення граматичного матеріалу. Навчання граматики буде більш ефективним у рамках комунікативного підходу з акцентом на функції мовних структур у ситуаціях, характерних для сфери професійної діяльності студентів. За спостереженням І. Кожушко, «під час реалізації комунікативного підходу інформація про граматичні форми вводиться в контексті роботи над ними, щоб студенти могли бачити, як вони використовуються для передачі значення» [5, с. 46]. Як приклад такої роботи із граматичним матеріалом може бути опрацювання форм родового відмінку у фаховому тексті. У вищенаведеному завданні ілюстрацією цих граматичних форм є підкреслені слова і словосполучення, і наступним етапом даного завдання є їхній переклад та визначення відмінку.

Для моделювання ситуацій ділового спілкування цікавим і ефективним є ігровий метод, що

відображає комунікативні ситуації із професійного життя лікарів. Прикладом такого завдання може бути наступне:

Прочитайте та запам'ятайте питання лікаря пацієнту / Read and memorize doctor's questions to the patient.

Чи було у вас раніше запалення глотки (папілома глотки, поліп глотки, поранення глотки)?

Чи утруднене у вас дихання через ніс?

Чи є у вас шум у вухах?

Чи утворюються у вас сірчані пробки?

Чи користуєтеся ви слуховим апаратом?

Коли ви востаннє хворіли на ангіну? [7, с. 29]

Комунікативні одиниці такого типу запропоновано для моделювання на заняттях української мови діалогів «лікар – пацієнт» або дискусій на професійну тему. З цієї метою доцільно застосовувати роботу в парах або у групах. Наприклад, моделювання такої професійної ситуації:

– Які у вас скарги?

– Болять вуха.

– Який характер болю?

– Біль різкий.

– Не помічали, коли біль слабшає?

– Навпаки, він посилюється під час ковтання.

– Слух у вас погіршився?

– Так, погіршився.

– Голосно повторюйте за мною почуті слова.

– Деякі слова з тих, що ви назвали, я не почув.

– З якого часу ви почали чути гірше? [7, с. 29].

Завданням, що продовжує попереднє та актуалізує деякі фахові навички іноземних студентів-медиків може бути таке: *Визначте діагноз пацієнта за поданим вище діалогом / Diagnose an illness according to the mentioned above dialog* [7, с. 30].

Висновки та пропозиції. Моделювання ситуацій ділового спілкування на заняттях української мови для іноземних студентів є актуальним напрямом методики викладання української мови як іноземної, завдяки цьому у студентів формуються навички професійного мовлення, вміння самостійно моделювати, висловлювати та аргументувати власну думку у професійних ситуаціях. З цієї метою доцільно застосовувати

роботу в парах або у групах (діалоги «лікар – пацієнт», дискусія тощо). Для підготовчого етапу варто опрацювати лексику з теми (в аудиторії або самостійно), фаховий текст, а також розвинути граматичні компетентності. Подальше вивчення та впровадження ситуацій професійного спілкування на заняттях української мови для

іноземних студентів медичних спеціальностей вважаємо перспективним напрямом науково-педагогічних досліджень, тому в майбутньому слід продовжити розробляти відповідний комплекс вправ і завдань для практичного застосування на заняттях із української мови для іноземних студентів-медиків.

Список літератури:

1. Боднарюк Л. Специфіка навчання української мови студентів-іноземців медичних ВНЗ у групах з англійською мовою викладання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 5. С. 217–230.
2. Вдовіна О.О. Особливості формування комунікативної компетенції іноземних студентів. *Молодий вчений*. 2019. № 5.1 (69.1). С. 47–50.
3. *Інтерактивні методи навчання : навч. посібник/* за ред. П. Шевчука і П. Фенриха. Шецин : WSAP, 2005.
4. Каниук О. Когнітивно-комунікативний підхід у методиці викладання іноземної мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2019. Вип. 17. С. 231–239.
5. Кожушко І.А. Інноваційні підходи та методи викладання експрес-курсу української мови як іноземної. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. 2015. Вип. 27. С. 42–50.
6. Лавінда С.Д. Ділова гра як метод формування професійно-комунікативної компетентності студентів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2018. № 61. Т. 1. С. 80–84.
7. Лях Т.О. Українська мова як іноземна: професійне мовлення. Практичний курс для іноземних студентів медичних спеціальностей ВЗО : Навчальний посібник. Ужгород : «Говерла», 2018. 128 с.
8. Паламар Л. Принципи укладання підручника з української мови для іноземних студентів. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2008. Вип. 3. С. 40–47.
9. Сокіл Б. Методи вивчення української мови як іноземної та їх характеристика. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2007. Вип. 2. С. 14–18.
10. Тишківцев М. Використання комунікативного методу вивчення української мови як іноземної у медичному ВНЗ. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2013. Вип. 8. С. 40–48.
11. Ушакова Н., Тростинська О. Вивчення української мови студентами-іноземцями: концептуальні засади. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2014. Вип. 9. С. 12–21.

References:

1. Bodnariuk L. (2017) Spetsyfika navchannia ukrainskoi movy studentiv-inozemtsiv medychnykh VNZ u hrupakh z anhliiskoiu movoiu vykladannia [Specificity of the Ukrainian-language teaching of foreign students of medical universities in groups with English language teaching]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*, no. 5, pp. 217–230.
2. Vdovina O.O. (2019) Osoblyvosti formuvannia komunikatyvnoi kompetentsii inozemnykh studentiv [Features of formation of communicative competence of foreign students]. *Young Scientist*, no. 5.1 (69.1), pp. 47–50.
3. Interaktyvni metody navchannia: navch. posibnyk (2005) [Interactive teaching methods: learner's guide] / za red. P. Shevchuka i P. Fenrykha. Shchetsin: WSAP.
4. Kaniuk O. (2019) Kohnityvno-komunikatyvnyi pidkhid u metodytsi vykladannia inozemnoi movy [Communicative and cognitive approach in teaching of foreign language]. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii*, vol. 17, pp. 231–239.
5. Kozhushko I.A. (2015) Innovatsiini pidkhody ta metody vykladannia ekspres-kursu ukrainskoi movy yak inozemnoi [Innovative approaches and methods of intensive teaching of Ukrainian language as a foreign language]. *Vykladannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity*, vol. 27, pp. 42–50.
6. Lavinda S.D. (2018) Dilova hra yak metod formuvannia profesiino-komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv [Training business games as a method of forming professional and communicative competence of students]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, no. 61, t. 1, pp. 80–84.
7. Liakh T.O. (2018) Ukrainska mova yak inozemna: profesiine movlennia. Praktychnyi kurs dlia inozemnykh studentiv medychnykh spetsialnostei VZO: Navchalnyi posibnyk [Ukrainian as foreign language: professional speech. Practical course for foreign students of medical specialties in higher educational institutions: learner's guide]. Uzhhorod: Hoverla, 128 p. (in Ukrainian)
8. Palamar L. (2008) Pryntsyipy ukladannia pidruchnyka z ukrainskoi movy dlia inozemnykh studentiv [The principles of creating a textbook of Ukrainian language for foreign students]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*, vol. 3, pp. 40–47.
9. Sokil B. (2007) Metody vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi ta yikh kharakterystyka [Methods of study of Ukrainian as foreign and their description]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*, vol. 2, pp. 14–18.
10. Tyshkovets M. (2013) Vykorystannia komunikatyvnoho metodu vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi u medychnomu VNZ [Use of the communicative method of studying the Ukrainian language as a foreign language in a medical higher educational institutions]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*, vol. 8, pp. 40–48.
11. Ushakova N., Trostynska O. (2014) Vyvchennia ukrainskoi movy studentamy-inozemtsiamy: kontseptualni zasady [Learning Ukrainian as a foreign language by international students studying in Ukrainian high schools: a conceptual basis]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*, vol. 9, pp. 12–21.

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 2 (102) лютий 2022 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: А. Юдашкіна
Комп'ютерна верстка: В. Удовиченко

Контактна інформація редакції журналу:
73021 Україна, м. Херсон, а/с 20
Редакція журналу «Молодий вчений»
E-mail: info@molodyvcheny.in.ua
Сайт: www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 28.02.2022 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 14,88. Тираж 100 прим.
Зам. 0222-108.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
73034, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.